

Trending Topics

Gevoegde zaken, gevoegde problemen?

Mr. D.C.O. Ayinla en mr. N.A.H. Limbourg*

In 1827 werd voor het eerst parlementaire aandacht gevraagd voor de schadevergoeding nadat een verdachte was vrijgesproken.¹ 99 jaar later werd een dergelijke schadevergoedingsregeling pas ingevoerd, maar de discussie over deze regeling is nog onverminderd aanwezig.

292

1. Inleiding

De schadevergoedingsregeling is, anno 2025, bekend onder de artikelen 529 tot en met 533 Sv. Artikel 530 Sv regelt de schadevergoeding voor noodzakelijke reis- en verblijfskosten en de kosten van een advocaat. Artikel 533 Sv regelt de vergoeding van schade die een verdachte heeft geleden door in verzekeringstelling en/of voorlopige hechtenis. Dergelijke verzoeken kunnen worden ingediend indien een 'zaak' is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel en, in het geval van een verzoek op grond van artikel 530 Sv, zonder de toepassing van het rechterlijk pardon. Dat zaaksbegrip, zorgt echter al decennialang voor kopzorgen bij de advocatuur door onduidelijkheid wat dan precies valt onder dat 'zaaksbegrip' en het gebrek aan een heldere lijn in de jurisprudentie.

Op 1 april 2025 heeft de Tweede kamer, na tien jaar voorbereiding, ingestemd met twee vaststellingswetten die het nieuwe Wetboek van Strafvordering gaan vor-

men.² Een van de wijzigingen, het nieuwe artikel 6.6.5, tweede lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (NSv),³ raakt dat zojuist genoemde zaaksbegrip en lijkt tot doel te hebben een einde te willen maken aan die kopzorgen en het creëren van duidelijkheid.

In deze bijdrage zoomen we in op de ontwikkeling van de schadevergoedingsregeling en de achtergrond van de wijziging in het nieuwe Wetboek van Strafvordering, en pleiten we voor het anticiperen door de rechterlijke macht op deze toekomstige wijziging.

2. Achtergrond

Als gezegd kan een schadevergoeding – onder het huidige recht – enkel worden toegekend in die gevallen waarin een 'zaak' is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel en, in het geval van een verzoek op grond van artikel 530 Sv, zonder de toepassing van het rechterlijk pardon. Dat zaaksbegrip zorgt echter al lange tijd voor flinke discussie in de zittingszaal. Want wanneer is dan sprake van een 'zaak', en wat betekent dit voor de toekenning van een schadevergoeding?

Ter illustratie: tijdens een uitgaansavond vindt een openlijk-gewelddssituatie plaats. Verdachte X wordt aangehouden. Na een langsepende strafzaak, met getuigenverhoren en meerdere zittingen, wordt verdachte uiteindelijk vrijgesproken voor het openlijk geweld. De officier van justitie heeft echter op zitting ook een oude zaak aangebracht die ging over het voorhanden hebben van een (geringe) hoeveelheid softdrugs. De voeging van deze zaken wordt toegelaten en de verdachte wordt wél veroordeeld voor dat gevoegde feit. Een verzoek om

* Mr. D.C.O. Ayinla is advocaat straf- en sanctierecht bij Justion Advocaten in Rotterdam. Mr. N.A.H. Limbourg is advocaat strafrecht, civiel jeugdrecht en penitentiair recht bij Alveo Advocaten & Mediators in Breda. Dit artikel is geschreven op persoonlijke titel.

1 W.J. Leyds, *De rechtsgrond der schadevergoeding voor preventieve hechtenis* (diss.), Amsterdam: Allert de Lange 1884.

2 Overzicht van de stemmingen in de Tweede Kamer (gericht aan Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid) van 1 april 2025.

3 *Kamerstukken I* 2024/25, 36327, C (Gewijzigd voorstel van wet).

schadevergoeding voor de gemaakte kosten voor de rechtsbijstand in de openlijk-geweldszaak wordt afgevoerd: doordat de zaken gevoegd zijn behandeld is ‘de zaak’ niet geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel. Dat voelt onredelijk en onbillijk, maar toch is dat de huidige praktijk. Die praktijk is ontstaan door twee bepalende arresten van de Hoge Raad, die beide volgden naar aanleiding van vorderingen cassatie in het belang der wet, nu geen mogelijkheid bestaat om tegen dit type raadkamerbeschikkingen, regulier cassatieberoep in te stellen.

2.1 Hoge Raad 14 november 1989⁴

We beginnen 36 jaar geleden, met het arrest van de Hoge Raad van 14 november 1989. De tenlastelegging in de zaak waartegen het cassatieberoep zich richtte bestond uit twee cumulatief tenlastegelegde feiten. Voor één van de twee feiten werd de verdachte in die zaak veroordeeld, voor de ander volgde een vrijspraak. Daarna werd door die gewezen verdachte een verzoek om schadevergoeding ingediend. De raadkamer achtte het verzoek ontvankelijk: het feit dat sprake was van twee (op één dagvaarding) tenlastegelegde feiten, vormde geen beletsel voor het spreken van twee verschillende zaken. De procureur-generaal legde vervolgens de casus voor aan de Hoge Raad met de vraag of de rechtbank uitging van de juiste rechtsopvatting. In zijn vordering betrof hij ook de relevante wetsgeschiedenis en de ontwikkeling van artikel 591a Sv (oud; het huidige artikel 530 Sv). Wat de procureur-generaal betreft ging de Rotterdamse raadkamer uit van een onjuiste rechtsopvatting. Weliswaar waren in die zaak twee cumulatief tenlastegelegde feiten, maar slechts van één feitencomplex, hetgeen volgens de procureur-generaal had moeten leiden tot een niet-ontvankelijkheid van het verzoek.

De Hoge Raad oordeelde dat onder het zaaksbegrip moet worden verstaan, hetgeen volgt uit artikel 258, eerste lid, Sv: *‘De zaak wordt ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding vanwege de OvJ aan de verdachte betekend; het rechtsgeding neemt hierdoor een aanvang.’* Die regel lijkt helder en begrensd: de gehele dagvaarding die is betekend, geldt als één zaak. In rechtsoverweging 4.4 breidt de Hoge Raad de omvang van die regel nog wat uit: het gaat namelijk ook om al hetgeen betrekking had op dat rechtsgeding: een wijziging in de tenlastelegging en/of voeging, dan wel splitsing, valt eveneens onder de ‘zaak’.

2.2 Hoge Raad 8 mei 2001⁵

Het arrest van de Hoge Raad uit 1989 leidde echter niet tot een strakke lijn die door alle rechters werd aangehouden en zorgde evenmin voor een billijke uitwerking. Het probleem zat hem immers in de voeging/splitsing, waardoor ongerelateerde feiten die in beginsel op verschillende dagvaardingen stonden en louter uit proceseconomische redenen op dezelfde zitting worden gepland, roet in het eten gooiden. De enkele veroorde-

ling voor een gevoegd maar compleet ongerelateerd feit, stond om die reden aan een schadevergoeding in de weg.

Dit leidde tot Kamervragen waarop de minister antwoordde dat het een complex probleem betrof en dat hij met het oog op een eventuele wetswijziging een studie wilde laten uitvoeren.⁶ Uiteindelijk kwam het niet tot een wetswijziging, maar liet de minister weten dat hij de ontwikkeling in de rechtspraak wilde afwachten. Dit maakte dat de procureur-generaal het opnieuw nodig achtte cassatie in het belang der wet in te stellen en de volgende vraag aan de Hoge Raad voor te leggen: *‘Omvat het begrip “zaak” in artikel 591a Sv alle op een tenlastelegging opgenomen feiten, ook als er tussen die feiten geen enkel verband bestaat?’* De procureur-generaal merkte daarbij nog op dat de strikte uitleg van de Hoge Raad uit 1989 in de praktijk als onbillijk werd ervaren, gelet op de problematiek van ongerelateerde ‘restfeiten’ die aan een zaak werden toegevoegd om proceseconomische redenen, die aan toekenning van een schadevergoeding in de weg zouden kunnen staan.⁷ De procureur-generaal pleitte in zijn vordering voor een nieuw zaaksbegrip, waarbij meer rekening zou worden gehouden met de aard van de feiten.

De Hoge Raad meent echter geen enkele reden te hebben om terug te komen op het arrest uit 1989. Volgens de Hoge Raad past zijn uitleg in de wetssystematiek en doordat de wet sinds het vorige arrest niet is gewijzigd, wijzigt ook de uitleg van de Hoge Raad niet. Dat de uitleg van het zaaksbegrip in de praktijk kan leiden tot een onbillijke uitkomst werd door de Hoge Raad wel onderkend, maar dit:

‘(...) acht de Hoge Raad niet zo dwingend dat zij zou moeten leiden tot een doorbreking van de wetssystematiek. Daarbij komt nog dat een herinterpretatie van die term die aan de in de praktijk gevoelde bezwaren het meest tegemoetkomt, zonder dat zij op haar beurt weer tot onbillijkheden leidt, vragen van afgrenzing oproept. De beantwoording daarvan dient aan de wetgever te worden gelaten, omdat daarbij verschillende keuzes denkbaar zijn terwijl voorts, nu tegen beslissingen als onderhavige het gewone rechtsmiddel van beroep in cassatie niet open staat, de Hoge Raad op dit punt in de vereiste rechtseenheid niet kan voorzien.’⁸

De Hoge Raad legt de bal dus duidelijk bij de wetgever.

Opvallend is dat zowel de lagere rechters als de procureur-generaal als de minister én de Hoge Raad, dezelfde problematiek signaleren: de uitleg van de Hoge Raad uit 1989 leidt tot onredelijke en onbillijke uitkomsten in de praktijk. Desondanks leidt dit niet tot enige verandering. De Hoge Raad wijst naar de wetgever en de minister wijst naar de rechtspraak, maar de problematiek blijft onverkort bestaan.

4 HR 14 november 1989, ECLI:NL:HR:1989:ZC8272.

5 HR 8 mei 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1502.

6 Aanhangsel Handelingen II 1999/2000, nr. 611, p. 1353-1354.

7 Randnummer 12 vordering cassatie in belang der wet van P-G Fokkens.

8 HR 8 mei 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1502, r.o. 4.3.

2.3 Recente jurisprudentie

Ook uit recente jurisprudentie blijkt deze problematiek nog onverminderd. De lijn van de Hoge Raad is in de rechtspraak zo vertaald dat gevoegde zaken *in beginsel* dienen te worden beschouwd als één en dezelfde zaak. In beginsel, want we zien dat op de hoofdregel ook wel eens uitzonderingen worden gemaakt, met name in zaken waarbij sprake is van een gedeeltelijke vrijspraak, waarbij die vrijspraak betrekking heeft op de zwaardere feiten (die onderdeel uitmaakten van een separate dagvaarding) en er een restveroordeling is voor lichtere feiten.⁹ Daarbij geldt dat soms voor die zwaardere feiten een aanzienlijke periode in voorlopige hechtenis is doorgebracht.

Hoewel die uitspraken prima te volgen zijn, wringt de schoen wel. Er zijn immers veel meer voorbeelden te vinden van rechtbanken en gerechtshoven die géén uitzondering op de regel maken. Zij verklaren, onder verwijzing naar de twee arresten van de Hoge Raad, verzoekers veelal niet-ontvankelijk in hun vordering.

3. Problematiek

Het gevolg van een gebrek aan een duidelijke lijn is dat verzoekers en hun advocaten, weinig houvast hebben in hun verzoeken om een schadevergoeding. Het lijkt afhankelijk te zijn van de rechtbank, of zelfs van de individuele rechter, of een uitzondering gemaakt wordt op de (wat ons betreft verouderde) rechtspraak van de Hoge Raad, of dat stug wordt vastgehouden aan die ene lijn van inmiddels meer dan 35 jaar geleden. Dat zorgt niet alleen voor rechtsongelijkheid, maar vooral voor een gespannen verhouding met het rechtszekerheidsbeginsel.

Het gaat immers om de verhouding tussen de Nederlandse overheid en de individuele burger. Daarbij dient niet uit het oog te worden verloren dat de gewezen verdachte niet heeft gekozen voor strafvervolgning. De Staat heeft zijn pijlen op de gewezen verdachte gericht, waarbij De Staat niet zelden gebruikt heeft gemaakt van hem ter beschikking staande dwangmiddelen. Indien de inzet van deze dwangmiddelen door een vrijspraak of sepot achteraf ongegrond blijkt, dient in beginsel te worden gecompenseerd. We trekken in dat kader een parallel met de proceskostenveroordeling in civiele zaken: *‘Hij, die zich van een aantastbare processuele bevoegdheid bedient, is gehouden tot schadevergoeding als die handelswijze achteraf niet gerechtvaardigd blijkt te zijn.’*¹⁰ Het gaat er natuurlijk wel om dat die inzet van dwangmiddelen níét zag op het feit waarvoor uiteindelijk een bewezenverklaring is uitgesproken.

4. Nieuw Wetboek van Strafvordering

Gelukkig heeft de wetgever inmiddels ingezien dat het tijd is voor een wetswijziging. In het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering is daarom ook aandacht besteed aan de schadevergoedingsregeling.

De huidige schadevergoedingsregeling in artikelen 529 tot en met 533 Sv wordt in het nieuwe Wetboek van Strafvordering verdeeld over de nieuwe titels 6.1 en 6.2, en zullen daarmee onderdeel gaan uitmaken van het nieuwe Boek 6, genaamd: ‘Schadevergoeding en Kosten’. De wetgever heeft in het nieuwe wetboek een algemene regeling beoogd voor de schadevergoeding, waarbij sprake is van een *‘eenvormige en laagdrempelige procedure voor de beoordeling van verzoeken tot schadevergoeding na zowel rechtmatig als onrechtmatig strafvorderlijk overheidsoptreden’*.¹¹ In het aangenomen wetsvoorstel is daartoe voorzien in een uniforme vergoeding voor strafvorderlijke schade, voor zowel gewezen verdachten als voor derden die door strafvorderlijk optreden zijn getroffen. De huidige regels omtrent de vergoeding voor onterecht ondergane verzekeringstelling, voorlopige hechtenis, uitleveringsdetentie in het buitenland of een onterecht ondergane straf of vrijheidsbenemende maatregel, maar ook de proces-, reis- en verblijfskosten en kosten van de raadsman blijven bestaan. De regeling is daarnaast uitgebreid met de mogelijkheid voor vergoeding van schade ontstaan door aanhouding, doorzoeking en inbeslagneming.¹²

Volgens de huidige regeling worden alle verzoeken om schadevergoeding ingediend bij de raadkamer bij het gerecht in feitelijke aanleg waar de zaak is geëindigd, maar hierin wordt in het nieuwe Wetboek van Strafvordering verandering gebracht. Alle verzoeken worden volgens de nieuwe regeling ingediend bij de schadeveroorzakende instantie of de officier van justitie.¹³ Dat geldt dus ook voor de verzoeken ten aanzien van de vergoeding van schade veroorzaakt door al dan niet onrechtmatige vrijheidsbeneming¹⁴ en de schade die bestaat uit gemaakte proceskosten.¹⁵ Indien het verzoek geheel of gedeeltelijk wordt afgewezen, bestaat een indieningsmogelijkheid bij de raadkamer.¹⁶

4.1 Zaaksbegrip

Als gezegd heeft de wetgever met de nieuwe regelgeving ook beoogd meer duidelijkheid te creëren over het zaaksbegrip. Dat gebeurde met een kleine doch impactvolle zinstoevoeging. Artikel 6.6.5, tweede lid, NSv, zal namelijk luiden (DA/NL: vet):

9 Zie bijv.: Rb. Limburg 21 juni 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:4666; Hof Amsterdam 4 juni 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:1532; Rb. Zeeland-West-Brabant 10 juni 2025, ECLI:NL:RBZWB:2025:5289.

10 *Kamerstukken II* 1972/73, 12132, nr. 5, p. 2 (voorlopig verslag).

11 *Kamerstukken II* 2022/23, 36327, nr. 3, p. 1286.

12 *Kamerstukken II* 2022/23, 36327, nr. 3, p. 1387.

13 Art. 6.6.7 lid 1 nieuw Wetboek van Strafvordering.

14 *Kamerstukken II* 2022/23, 36327, nr. 3, p. 1411.

15 Art. 6.6.11 lid 2 nieuw Wetboek van Strafvordering.

16 Art. 6.6.8 lid 1 nieuw Wetboek van Strafvordering.

‘Een verzoek tot schadevergoeding na rechtmatig strafvorderlijk optreden is voor de gewezen verdachte alleen mogelijk indien de zaak is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht. Indien meerdere feiten gevoegd zijn behandeld, worden deze feiten als één zaak aangemerkt, tenzij er tussen deze feiten in redelijkheid geen verband bestaat.’

Uit de memorie van toelichting blijkt helder dat de wetgever de in de praktijk ervaren onrechtvaardigheid die ontstaat door een ongerelateerde restveroordeling na een deelvrijspraak heeft willen wegnemen.¹⁷

De nieuwe wettekst lijkt op het eerste oog een oplossing te bieden voor het aloude probleem. Uit de tekst lijkt het er ook op dat niet enkel een deelvrijspraak in *gevoegde* zaken niet meer aan schadevergoeding in de weg staat, maar zelfs dat een deelvrijspraak in één en dezelfde zaak/dagvaarding, niet aan schadevergoeding in de weg staat, zo lang tussen de feiten maar geen redelijk verband bestaat. Voor deze beoordeling is het algehele feitencomplex van belang: hierbij dient gekeken te worden naar de aard van de feiten, het tijdstip waarop de feiten zijn begaan, de zwaarte van de feiten en de vraag in hoeverre overlap bestaat tussen de feiten.¹⁸

De wetgever heeft de cirkel rondgemaakt door aan te sluiten bij de beslissing van de eerste rechter in de zaak waarin de Hoge Raad in 1989 arrest heeft gewezen, die meende dat ook bij cumulatief tenlastegelegde feiten op één dagvaarding niet aan de ontvankelijkheid van een schadeverzoek in de weg staat. Wanneer wij de nieuwe situatie toetsen aan ons eerder beschreven voorbeeld geldt daarbij dus dat de veroordeling voor het bezit van softdrugs niet meer aan een schadevergoeding (voor zowel onterecht ondergane detentie als gemaakte advocaatkosten) ten aanzien van de openlijk-geweldszaak in de weg staat. Zelfs niet als beide feiten op één dagvaarding ten laste waren gelegd.

5. Anticiperen op nieuwe wetgeving?

Natuurlijk is dit het wetsvoorstel zoals aangenomen door de Tweede Kamer en zal de senaat nog zijn oordeel moeten vellen over het wetsvoorstel. Daarbij wordt opgemerkt dat de inwerkingtreding staat gepland in 2029.¹⁹

Wij hebben nog geen reacties gelezen op deze historische ommezwaai van de wetgever, maar we verwachten dat deze toevoeging tot verheugde reacties in de rechtspraak (lees: de advocatuur) leidt zou deze wijziging daadwerkelijk de eindstreep halen. De Eerste Kamer is

nu aan zet om het gehele wetsvoorstel aan te nemen of af te wijzen. Het is bekend dat de senaat wetsvoorstellen niet kan amenderen, al bestaat uiteraard wel de mogelijkheid van de novelle. Wij achten de verwachte datum van inwerkingtreding overigens nogal optimistisch, gelet op eerdere geprognosticeerde termijnen.

Dat brengt ons op het volgende. Als gezegd is de problematiek rond het zaaksbegrip al 36 jaar geleden gesignaleerd. De minister wees voor een oplossing evenwel naar de rechtspraak, en de rechtspraak wees op haar beurt naar de minister dan wel de wetgever. Uiteindelijk heeft de wetgever de modernisering van het wetboek aangegrepen om (te proberen om) het probleem te beslechten, maar dit heeft wel ruim drie decennia geduurd en de rol die de rechtspraak in die tussentijd heeft gespeeld ervaren wij als te passief.

In juli 2020 is namelijk de ambtelijke versie van het wetsvoorstel gepubliceerd met daarin het voorstel van de nieuwe Boeken 1 tot en met 6. Het nieuwe artikel 6.6.5 NSv maakte onderdeel uit van die ambtelijke versie en is uiteindelijk op 1 april 2025 ongewijzigd door de Tweede Kamer aangenomen. Het kan volgens ons daarmee worden gesteld dat al ruim vijf jaar bekend is, althans in ieder geval had kunnen zijn, dat sprake is van een gewijzigd inzicht bij in ieder geval de wetgevingsjuristen bij het ministerie. Dit had, onzes inziens, voldoende aanleiding kunnen – en moeten – zijn voor een reactie in de rechtspraak, maar dat heeft zo ver wij dat hebben kunnen nagaan, niet plaatsgehad. Zo heeft het gerechtshof Amsterdam in een beschikking van 21 september 2021 nog overwogen, dat (DA/NL: vet):²⁰

‘Onder de term “zaak” moet worden verstaan al datgene waarop het rechtsgeding betrekking had (HR 14 november 1989, NJ 1990, 274; HR 8 mei 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1502). Voor een andere uitleg van dit begrip zoals de advocaat van verzoeker die voorstaat, bestaat geen steun in het recht. Het hof merkt hierbij nog op dat de wetbepaling vrij recent onder de aandacht van de wetgever is geweest in het kader van de invoering van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen en dit niet heeft geleid tot een andere keuze. Dat de rechter in een enkele zeer uitzonderlijke situatie, waarvan in deze zaak geen sprake is, aanleiding heeft gezien gronden van billijkheid aanwezig te achten voor toekenning van een vergoeding maakt dit niet anders.’

In deze beschikking wordt in onze visie miskend dat de wetgever weldegelijk een ander inzicht had of in ieder geval begon te krijgen, waardoor ruimte bestond om het zaaksbegrip op een andere wijze te interpreteren dan in de decennia daarvoor is gedaan.

Waar in april 2020 nog gesproken kon worden van een concepttekst – het betrof immers slechts een ambtelijke versie – kan met het indienen van de definitieve wet-

¹⁷ Kamerstukken II 2022/23, 36327, nr. 3, p. 1405.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Kamerstukken II 2023/24, 292797, nr. 847, p. 2.

²⁰ Hof Amsterdam 21 september 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2772.

tekst en het ongewijzigd aannemen van deze tekst door de Tweede Kamer, met recht worden gesproken worden van een gewijzigd inzicht bij de wetgever. Wij menen dat dit gewijzigde inzicht noopt tot een andere rechtstoepassing, waarbij de rechter dient te anticiperen op het wetsartikel 6.6.5. NSv. Immers, uit de memorie van toelichting bij het vernieuwde Wetboek van Strafvordering volgt duidelijk dat de wetgever een einde heeft willen maken aan de in de rechtspraak ervaren onbillijkheid. Dat treedt wat ons betreft niet buiten de grenzen van de rechterlijke interpretatievrijheid, nu geen sprake is van een huidige wettekst die zich slechts verhoudt tot een andere interpretatie van de wet.

In een artikel in het Platform Modernisering hebben auteurs Borgers en Kooijmans ook al kaders geschetst voor deze interpretatievrijheid van de rechter. Zij trekken daarbij de parallel met de invoering van het Nieuw Burgerlijk Wetboek.²¹ In hun artikel benoemen zij onder andere dat moet worden gekeken naar de status van de aanstaande wet(swijziging) om de rechterlijke interpretatieruimte te toetsen. Met betrekking tot artikel 6.6.5 NSv geldt dat het artikel ongeamendeerd door de Tweede Kamer is aangenomen. Hoewel de Eerste Kamer de wet in theorie nog kan wegstemmen, kan dit alleen als de gehele wet integraal wordt weggestemd. Dit ligt, ook gelet op de lange voorbereidingstijd, niet in de lijn der verwachtingen.

Wij achten rechterlijke anticipatie geboden omdat de strakke handhaving van de lijn van de Hoge Raad tot op de dag van vandaag leidt tot onbillijke uitkomsten, waarbij soms door rechters een uitzondering wordt gemaakt op die lijn, hetgeen de rechtszekerheid niet ten goede komt. Het gewijzigde inzicht van de wetgever laat in onze visie weinig ruimte om deze onbillijke uitwerking te laten voortduren. Wij zien niet in waarom moet worden gewacht op de inwerkingtredingsdatum in april 2029 of mogelijk nóg later. Deze grens is vrij arbitrair bepaald en hangt voornamelijk samen met een zorgvuldig inwerkingtredingsproces. Wij zien niet in op welke wijze dat rechtvaardigt dat de door eenieder onderkende onbillijke uitkomsten zouden moeten worden voortgezet.

Of de rechtspraak, nu gesteund door de wetgever, eens eindelijk een einde maakt aan die onbillijkheid valt te bezien. De tijd zal het leren.

21 M.J. Borgers & T. Kooijmans 2019, 'Wettelijk overgangsrecht en rechterlijke anticipatie ter zake van het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering', *PMSv* 2019/3,